

HAN [e]

E-YAYIN
OCAK 2021
SAYI: 10

TMMOB MİMARLAR ODASI GAZİANTEP ŞUBESİ

YENİ YIL

İÇİNDEKİLER

ODADAN

3

- ...25 ARALIK UYANIŞIN SİMGESİ
- ...ÖZEL SANİ KONUKOĞLU HASTANESİ'NDE ÇIKAN YANGIN HAKKINDA
- ...YENİ YILINIZ KUTLU OLSUN!
- ...MESLEKTAŞ ZİYARETİ
- ...CİNSİYET EŞİTLİĞİ İZLME DERNEĞİ TOPLANTISI
- ...POLİTİKA YARIŞMA VE MİMARLIK

TARİH

4-5

- ...ŞEHİT ŞAHİN BEY VE ŞEHİTLER ABİDESİ

DOSYA: AİLE APARTMANLARI

6-7-8

- ...GAZİANTEP'TE MODERN KONUT MİMARİSİNİN İZLERİ

DOSYA: BAKIRCILIK

9-10-11

- ...GAZİANTEP MUTFAK KÜLTÜRÜNDE BAKIRCILIK

RÖPORTAJ

12-13-14-15

- ...ALİ HAVUÇCUOĞLU

RÖPORTAJ

16-17

- ...NURETTİN DAİ

ARAMIZA KATILANLAR

18-19

PROTOKOLLER

20-21

MİZAH

22

- ...M. CEMİL AÇIKKOL

YAYIN KOMİTESİ:

ALİ SİNA AÇIKKOL
BULUT BUĞUR
ELİF SEDA DEMİR
EZGİ KALFE ŞAHİN
GAMZE BİLECEN ATMALI
GÜLBEN TİRYAKIOĞLU
İREM DONÇ
YEZDAN SARAY GÜLDEŞ
ZELAL ÖZGE TANRIVERDİ GEZER
ZUHAL SAMANCIOĞLU MEKKİ

KATKIDA BULUNANLAR:

ALİ HAVUÇCUOĞLU
ASLI ÖLÇAL TEZEL
BEKİR SITKI SEVEROĞLU
EBRU YAZGAN SERİNKAYA
FEYZA KUYUCU
MEHMET CEMİL AÇIKKOL
NURETTİN DAİ

KAPAK TASARIMI:

ALİ SİNA AÇIKKOL
EZGİ KALFE ŞAHİN

www.gaziantepmimod.org.tr

 Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi

 mimarlarodasigaziantepsubesi

 Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi

ÜYE BİLGİLENDİRME

O D A D A N

25.12.2020 UYANIŞIN SİMGESİ

25 ARALIK, Gaziantep için uyanışın simgesidir.

99 yıl önce canları pahasına vatanımızı savunan şehitlerimizi ve gazilerimizi saygı ve minnetle anıyoruz.

27.12.2020 GAZİANTEP AKADEMİK MESLEK ODALARI BİRLİĞİ BASIN AÇIKLAMASI

19 Aralık 2020 tarihinde Özel Sani Konukoğlu Hastanesi Covid-19 yoğun bakım ünitesinde yüksek akımlı oksijen cihazın alev alması sonucu meydana gelen yangında, şimdiye kadar 12 vatandaşımızın hayatını kaybetmesinin derin üzüntüsü içerisindeyiz. Vefat eden vatandaşlarımızın yakınlarına baş sağlığı, yaralılara da acil şifalar diliyoruz. Olayın öğrenildiği ilk andan itibaren meslek disiplinlerinin ilgi alanına giren Akademik Meslek Odalarımız süreci yakından takip etmektedir.

Yoğun bakım ünitesinde meydana gelen olay ile ilgili olarak idari ve adli soruşturma devam etmektedir. Ancak bu olayla birlikte pandemi ile daha çok ihtiyaç duyulan yoğun bakım ünitelerinin sorunlarına bir kez daha dikkat çekme ihtiyacı duymaktayız. 8 Aralık 2020 tarihinde Türk Yoğun Bakım Derneği "Yoğun Bakımlarda Uçurumun Kenarındayız" diyerek durumun aciliyetine dikkat çekmiştir...

[Metnin devamına ulaşmak için tıklayınız.](#)

[İlgili habere ulaşmak için tıklayınız.](#)

01.01.2021

İyisiyle kötüsüyle 2020 yılını geride bıraktık. 2021 yılının ülkemize öncelikle sağlık, barış ve huzur getirmesini dileriz.

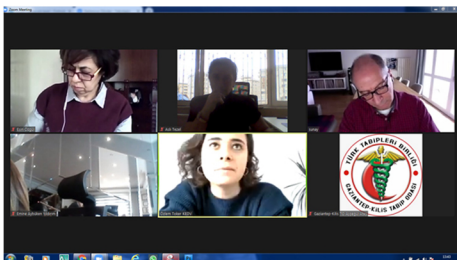
YENİ YILINIZ KUTLU OLSUN!

07.01.2021 ZİYARET

Meslektaşımız Nurettin DAİ ile Mimarlık üzerine muhabbet ettik. Bizlere evinin kapısını açtığı için teşekkürler..

15.01.2021 CEİD TOPLANTISI

Cinsiyet Eşitliği İzleme Derneği Gaziantep bağımsız izleme toplantısına katılım sağladık.

14.01.2021 SÖYLEŞİ

Mimarlık Vakfı'nın düzenlediği, mesleki ve toplumsal anlamda ciddi gündem oluşturan İBB tarafından kamusal alanlara yönelik açılan mimarlık yarışmaları konulu söyleşiye katılım sağladık.

15.01.2021 ZİYARET

Bizlere evlerinin kapılarını açan Havuçcuoğlu Ailesine teşekkürler. Mimar M. Ali Havuçcuoğlu ile dün bugüne mimarlığı konuştuk..

TARİH

ŞEHİT ŞAHİN BEY VE ŞEHİTLER ABİDESİ

Hazırlayan:
B. Sıtkı Severoğlu'nun
Müze Dostları Derneği
Yayını 'Arulis' için
hazırladığı makaleden
derlenmiştir.

Düzenleyen:
İREM DONÇ

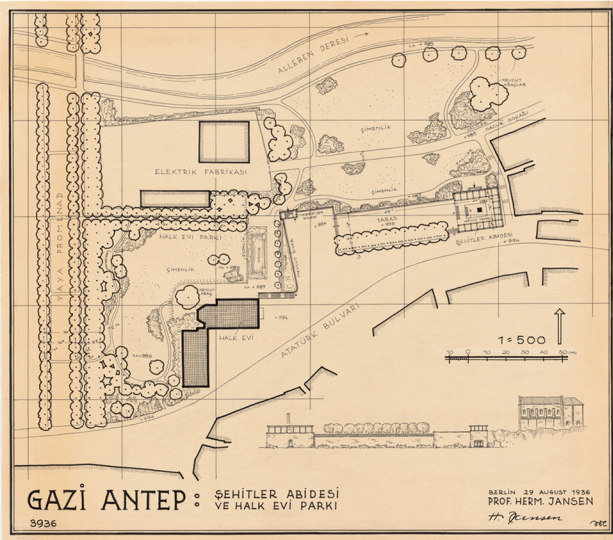
Şekil 1. (Kaynak:B.Sıtkı SEVEROĞLU)

“99 yıl önce, 30 Ekim 1921’de Ankara Antlaşması’nın imzalanmasından 56 gün sonra; 25 Aralık 1921’de Gaziantep’liler işgalcileri uğurlarken aynı gün Maraş’ta bulunan Gaziantep Mıntıka Komutanlığı emrindeki 59. Alay halkın coşkun heyecan gösterileri ve sevinç göz yaşları arasında Gaziantep’e giriyordu. O gün Gaziantep’liler ne hissediyordu? Sonraki günlerde neler konuştular? Özellikle; bu acılar unutulmamalı, ders çıkarılmalı, bir daha yaşanmaması için dikkatli olunmalıydı. Bunun öncesinde yaralar bir an önce sarılmalıydı. İşgalde yaşananlar, herkese bütün ayrıntılarıyla anlatılmalıydı. O eşsiz kahramanlık destanı ve O destanı yazanlar unutulmamalıydı, kahramanlar her zaman anılmalıydı. Gelecek kuşaklara mutlaka aktarılmalıydı, yazılmalıydı, anlatılmalıydı ve ders çıkarılmalıydı, bu acılar bir daha yaşanmamalıydı.”

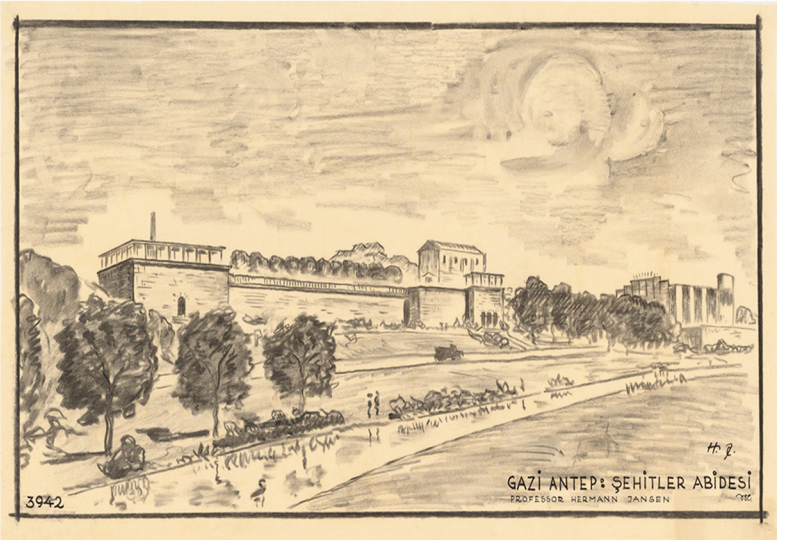
ŞEHİTLER ABİDESİ

4

Gaziantep’liler ilk yıldan itibaren 25 Aralık gününü “Kurtuluş Bayramı” olarak anmışlar ve tüm kent hep birlikte kutlamışlardır. O Kurtuluş Bayramları hazırlıklarında, anma törenleri için neler yapılabileceği konusunda çalışmalar yapılmış ve neler yapılabileceği hakkında tüm kent tek yürek konuşulmuştur. Bu vatan için canını ortaya koyan Gaziantep kahramanlarının hayatta kalanlarını ve fevkalâdenin fevkindeki kahramanlık destanı yazılırken mücadelede şehit olan arkadaşlarını anmak ve bu savunmayı abideleştirmek için, Halk Fırkası İdare Heyeti’nin, 7 Kasım 1931 cumartesi günü Kurtuluşun 10. Yıl hazırlıkları için yapılan toplantıda Şehit Şahin Bey ve şehitlerimizi anmak için bir abide inşası hakkında tartışmalar yapılmış ve Fırkanın teşebbüsüyle bu abidenin inşası kararlaştırılmıştır. 25 Aralık 1931 Cuma günü saat on dörtte Halk Fırkası binasında Vali Akif İyidoğan’ın başkanlığında fırka erkanı, Belediye Reisi Hamdi Kutlar ve şehrin ileri gelenleri toplanarak Şehitler Mezarlığı’nın Çınarlı Camii’ne nakli ve orada bir abide inşası kararlaştırmışlardır. 25 Aralık 1935 Çarşamba günü halktan on binlerce kişinin katılımıyla açılır.

Şekil 2. (Kaynak:B.Sıtkı SEVEROĞLU)

Şekil 3. (Kaynak:B.Sıtkı SEVEROĞLU)

Gaziantep’in ilk İmar planını Mustafa Kemal Atatürk’ün talimatlarıyla hazırlayan Hermann Jansen tarafından, Şahin Bey Anıtı ve çevresi için Ağustos 1936’da bir çalışma yapılır. Ancak, maddi imkansızlıklar nedeniyle projenin uygulaması gerçekleştirilemez.

TARİH

1970'li yıllara gelindiğinde artık şehitlerimizin kemikleri bir odada yerlerde durmakta ve bu durum Gaziantep'li çok rahatsız etmektedir. 25 Aralık 1971'de, kurtuluşun 50. Yılında; tüm kent, savaşa katılanlar, şehit ve gazi yakınları, duyarlı yetkililer, daha doğru ve güçlü bir anma ve anlatım için çareler arar. Hiç değilse yerde duran şehitlerimizin kemikleri muvakkat tabutlara konulabilirdi. Bu çalışmalar başkanlığını Tahsin Saraçoğlu'nun yaptığı Gaziantep Mücahit ve Gaziler Derneği önderliğinde devam etmiş ve 25 Aralık 1973'te saat 15.00'de yerde duran kemikler 6 adet tabuta yerleştirilmiş ve Şahin Bey'e ait olan kemiklerde bir tabutta kalmıştır. Bu konularda dönemin belediye başkanı Esat Kaya Turgay'ın destekleri alınmıştır.

25 Aralık 1981 geliyordu ve kurtuluşumuzun 60. yılıydı. Ali Nadi Ünler, Adil Dai ve bazı savaş kahramanlarının ve yakınları ile Mücahit Gaziler Derneği Başkanı Tahsin Saraçoğlu'nun çabalarıyla 1973 yılında muvakkaten tahta tabutlara konulan şehitlerimizin kemikleri için çalışmalarda sona gelmişti.

Şekil 4. (Kaynak:B.Sıtkı SEVEROĞLU)

80'li yıllardan itibaren, Şahin Bey Anıtı ve çevresinin, Elmalı Köprüsü'nün Dokurcum Değirmeni'nin yenilenmesi, restorasyon çalışmaları hemen her Gaziantep Valisi tarafından görev kabul edilip bir şeyler ilave edilmiş ve yenileme çalışmaları yapılmıştır, ya da bu konuda çaba gösterilmiştir. Elmalı Köprüsü çevresinde bugün de Gaziantep Büyükşehir Belediyesi ve Kültür Bakanlığı bazı projeler üzerinde çalışmalar yapmaktadır.Şahin Bey ile ilgili 25 Aralık 2019'da Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nce Şehitler Abidesi lahit bölümü için yenileme çalışmaları yapılmıştır. Yapılan bu son düzenlemeler sonunda bugün abidenin lahit kısmında dört adet bilgi panosu ve üç adet yağlı boya tablo yer almaktadır. Bunun yanında daha geniş çaplı bir düzenleme için çalışmalar sürdürülmektedir.

Abidenin 2019 yılında yapılan düzenlemesi, Büyükşehir Belediye Başkanlığı, Kültür Daire Başkanlığı ve KUDEB tarafından gerçekleştirilmiş, ayrıca gönüllü bir çalışma gurubu destek sağlamıştır. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından bölgenin tamamında daha geniş kapsamlı bir şehitlik çalışması için bir plan dahilinde çalışmalar yürütülmektedir.

Şekil 5. (Kaynak:B.Sıtkı SEVEROĞLU)

Şekil 6. (Kaynak:B.Sıtkı SEVEROĞLU)

Şehitler Abidesi; yurduna yapılan saldırılara karşı koymaya yemin eden Gaziantep'li şehitlerin ve gazilerin semaya kaldırdığı şehadet parmağıdır. Başta Mustafa Kemal Atatürk ve Silah arkadaşları olmak üzere tüm şehitlerimizin ve ebediyete intikal etmiş gazilerimizin ruhları şad olsun.

Kaynakça: SEVEROĞLU B. S. , ŞEHİT ŞAHİNBEY VE ŞEHİTLER ABİDESİ , ARULİS (MÜZE DOSTLARI DERNEĞİ)

Katkılarından dolayı Bekir Sıtkı Severoğlu ve Dinçer Uğurluer'e teşekkür ederiz.

DOSYA: AİLE APARTMANLARI

GAZİANTEP'TE MODERN KONUT MİMARİSİNİN İZLERİ: AİLE APARTMANLARI

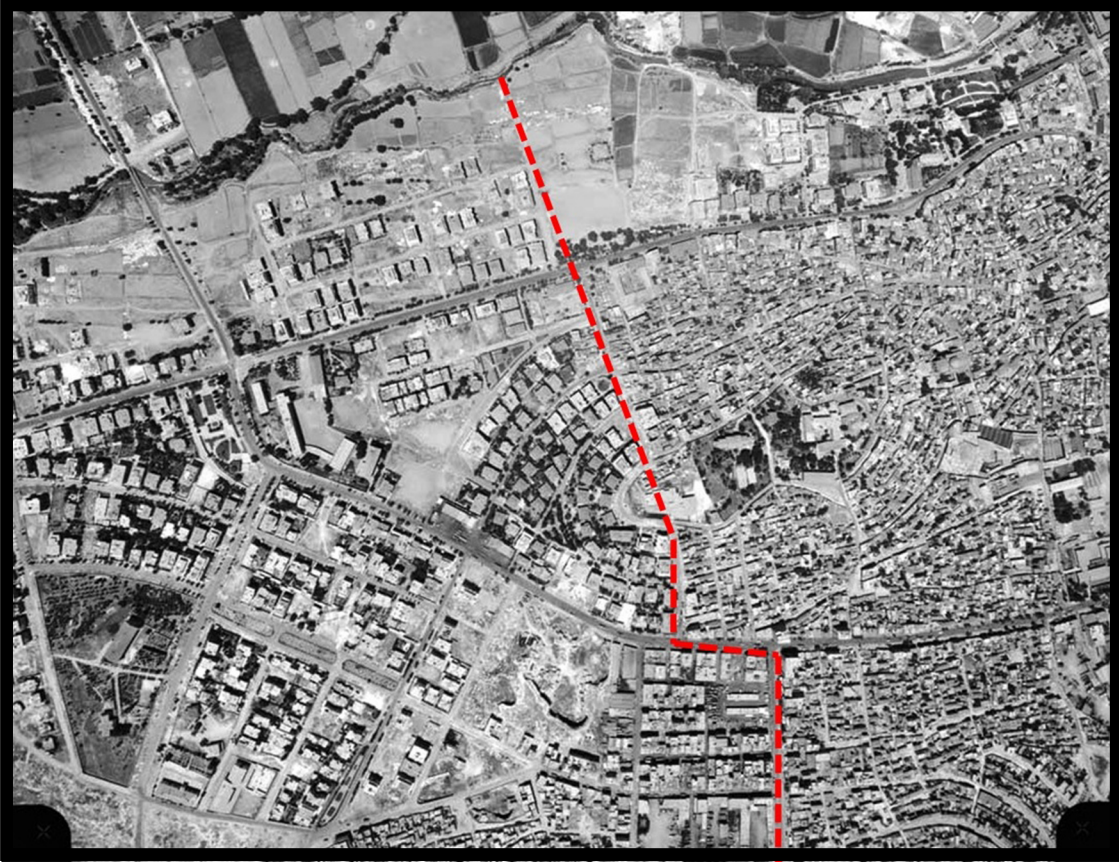
Hazırlayan:
FEYZA KUYUCU
(Dr.Öğr.Üyesi,
Gaziantep Üniversitesi
Mimarlık Bölümü)

Düzenleyen:
ZUHAL SAMANCIOĞLU
MEKİ

Tüm Anadolu kentlerinde olduğu gibi Gaziantep'te de modernleşme arzusuyla hedeflenen yeni yaşam biçiminin mimari temsillerinden biri apartmanlardır. Tekeli^[1], 1930'lar Türkiye'sinde tek konut sunum biçiminin bireysel konut olduğunu, dönemin koşulları olan yavaş kentleşme, arsaların henüz spekülasyon değeri kazanmamış olması, yerel yönetimlerin yavaş kentleşmeye bağlı olarak yeterli kentsel alanların planlamasında sıkıntı yaşamıyor olması, arsa maliyetlerinin düşük olması gibi nedenlerin bu konut sunum biçiminin oluşmasında etkili olduğunu belirtmektedir. Bu tür konutların satış amaçlı değil kullanım amaçlı üretilmesinden dolayı yüksek maliyet ve estetik kaygılarla üretildiğini belirten Tekeli, bu durumun kentleşme hızının artması ve beraberinde arsa değerlerinin yükselmesiyle birlikte değiştiğini, bireysel konutların yerini farklı sunum biçimlerine bıraktığını ifade etmektedir.

1950'li yıllardan sonra artan nüfus ve kentleşme hızına bağlı olarak Gaziantep'te geleneksel konutlar yerini her katta bağımsız konut birimlerinin yer aldığı modern apartmanlara bırakmıştır. Çoğunlukla tek bir kişinin mülkiyetindeki birkaç katlı bu apartmanlarda her katta bağımsız konut birimleri oluşturulmuş ve ailenin ikinci nesil üyelerinin kullanımına sunulmuştur. Aile apartmanları olarak adlandırılabilir bu konut sunum biçimi 1965'te kabul edilen 634 sayılı "Kat Mülkiyeti Kanunu"nun yürürlüğe girmesiyle ilerleyen yıllarda yerini çok katlı apartmanlara bırakmıştır.

Aile apartmanlarının, mekânsal ve fiziksel özellikleriyle, kentsel dokunun değişiminde önemli rol oynadığını söylemek mümkündür. Kentsel dokuda yaşanan bu değişimi, döneme ait hava fotoğrafları açıkça ortaya koymaktadır (Şekil 1). Hava fotoğraflarında modern konut örneklerinin yer aldığı Bahçelievler, Kolejtepe, Öğretmenevleri, Alleben ve Kavaklık mahalleleri ile geleneksel kent dokusu arasındaki farklılık açıkça görülmektedir.

Şekil 1. 1972 yılına ait hava fotoğrafında geleneksel kent dokusu ve modern kent dokusu
(Harita Genel Müdürlüğü Arşivi)

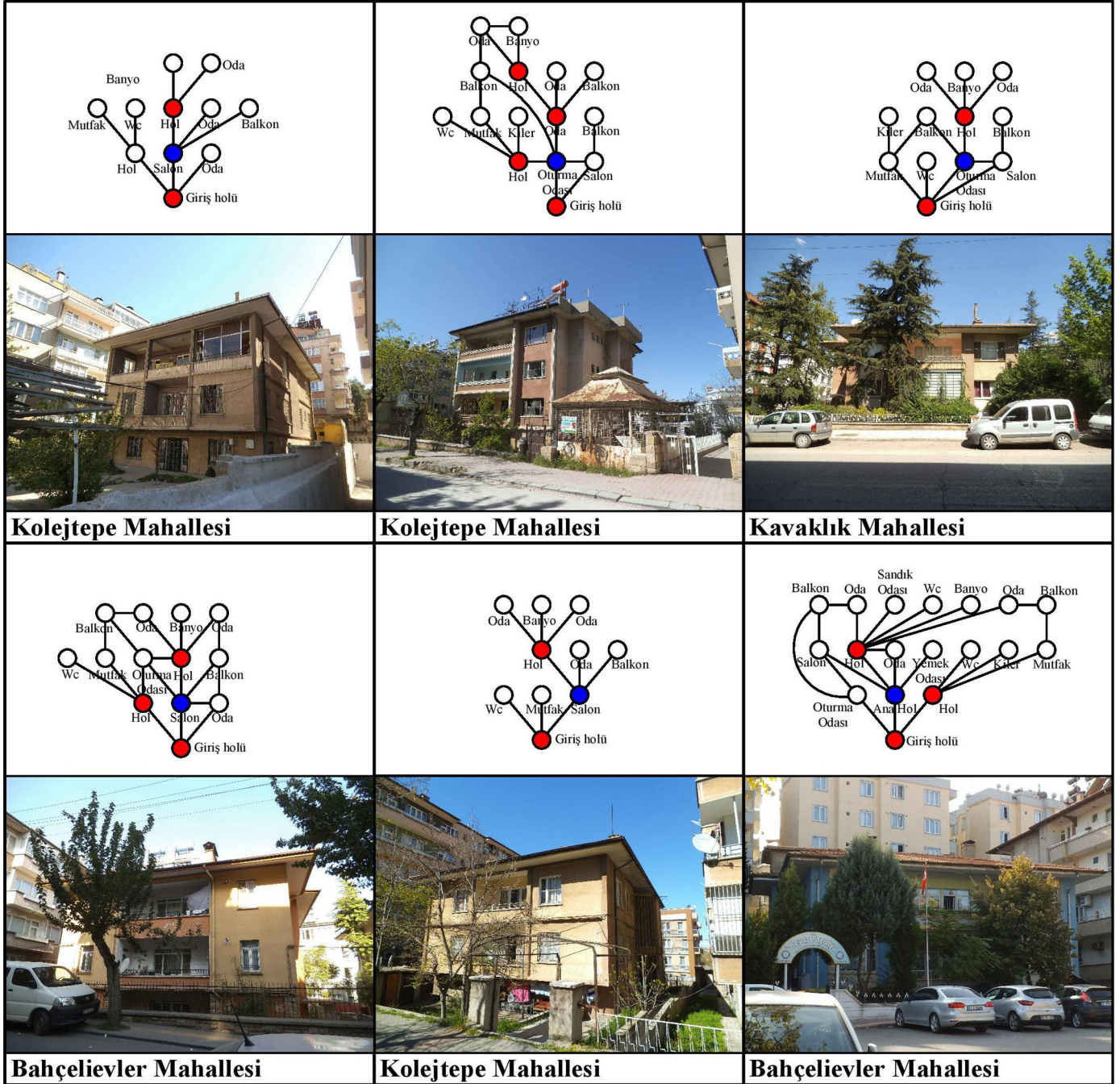
Modernleşmenin simgesel ifadesi olan aile apartmanları daha çok üst gelir grubu tarafından hızla benimsenmiş, dönemin yapım teknikleri ve malzemeleri kullanılarak, yeni beğeniler, alışkanlıklar doğrultusunda inşa edilmişlerdir. Aile ve ev yaşamında gerçekleşen dönüşümler konutun mekânsal organizasyonu da değiştirmiş, kentin konut pratiğinde var olan çok işlevli odalar yerini özelleşmiş odalara bırakmış, mutfak, banyo, WC gibi ıslak hacimler konut içerisine dâhil edilerek, doğrudan kullanımları sağlanmıştır.

[1] Tekeli, İ., (2010). Konut Sorununu Konut Sunum Biçimleriyle Düşünmek, Birinci Baskı, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

DOSYA: AİLE APARTMANLARI

İlk apartmanlar olarak yaygınlık kazanan aile apartmanlarında odaların belirli işlevler için özelleşmeye başladığı görülmekle birlikte konutlarda odalardan birinin merkezi konumda yer alarak aynı zamanda diğer odalara geçiş için kullanıldığı dikkat çekmektedir. Türk evi plan şemasında görülen sofa benzeri bir kullanıma sahip bu odaları, kentin konut pratiğinde kullanılan avlunun apartman konut planına bir yansımaları olarak değerlendirmek mümkündür. Özellikle Gaziantep'te 1960-1969 yılları arasında inşa edilen aile apartmanları, mekân organizasyonları bağlamında incelendiğinde merkezi odanın konumu ve işlevi bu durumu açıkça ortaya koymaktadır (Şekil 2).

Şekil 2. Aile Apartmanları örnekleri ve mekân organizasyon şemaları
(Görsel: Feyza Kuyucu)

Konutun mekân organizasyonunda yaşanan bu değişimler benzer şekilde cephe ve kütle organizasyonunda da kendini göstermiştir. Özellikle modern konutta sağlık ve hijyen koşullarını vurgulayan tasarım anlayışı cephelerde bol ışık ve hava sağlayan açıklıkların kullanımını gerekli kılmış, bu durumda sokak cephelerinde alışlagelmiş sağır düzenlemeler, yerini iç ve dış mekan arasında görsel ilişki kuran cephe düzenlemelerine bırakmıştır. Bununla birlikte saçaklı, kiremitli kırma çatılar, süslemeden uzak, yalın mimari elemanların kullanımıyla oluşturulan yapıların karakteristik özelliklerinden biri olarak ön plana çıkmaktadır. Aynı zamanda yapılarda kullanılan özgün detaylar dönemin tasarım anlayışını ve üretim biçiminde yaşanan değişimi ortaya koymaktadır. Özellikle balkon ve merdiven korkulukları, giriş saçakları, apartman ana giriş kapılarında kullanılan detaylar dikkat çekicidir (Şekil 3, Şekil 4, Şekil 5, Şekil 6).

DOSYA: AİLE APARTMANLARI

8

Şekil 3. Merdiven korkuluk detayı
(Görsel: Feyza Kuyucu)

Şekil 4. Giriş saçağı cephe düzenlemesi
(Görsel: Feyza Kuyucu)

Şekil 5. Giriş saçağı
(Görsel: Feyza Kuyucu)

Şekil 6. Dış mekân merdiven korkuluk detayı
(Görsel: Feyza Kuyucu)

Konut mimarisi toplumsal kültürde yaşanan değişimi görünür kılan en önemli unsurlardan biridir. Sivil mimari belleğin oluşması ve korunması açısından konut yapılarının araştırılması, belgelenmesi ve korunması oldukça önemlidir. Modern konut mimarisinde özel bir yeri olan küçük ölçekli aile apartmanları inşa edildikleri dönemin önemli temsilileridir. Bu kapsamda yapılacak çalışmalar dönemin tasarım anlayışını görünür kılacak, tarihsel süreç içerisinde konut üretim ve sunum biçiminde yaşanan değişimi ortaya koyacaktır.

Feyza Kuyucu: 2002 yılında YTÜ Mimarlık Bölümü lisans programından mezun olmuş, YTÜ Mimari Tasarım Programı'nda 2005 yılında yüksek lisans ve 2019 yılında doktora eğitimini tamamlamıştır. Mimarlık kariyerine Gaziantep, İstanbul ve Antakya merkezli mimari tasarım ofislerinde başlamış, yurtiçi ve yurtdışı mimari projelerde görev almıştır. Akademik çalışmalarına 2010 yılında Gaziantep Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nde başlayan Kuyucu, 2019 yılında Dr. Öğretim Görevlisi, 2020 yılında Doktor Öğretim Üyesi unvanını almıştır. 2013-2020 yılları arasında Mimarlık Bölüm Başkan Yardımcısı, 2020 yılından itibaren Mimarlık Bölüm Başkanı olarak Gaziantep Üniversitesi Mimarlık Bölümü'nde akademik çalışmalarını sürdürmektedir.

DOSYA: BAKIRCILIK

GAZİANTEP MUTFAK KÜLTÜRÜNDE
BAKIRCILIK

Hazırlayan:
EBRU YAZGAN SERİNKAYA
(Dr.Öğr.Üyesi,
Gaziantep Üniversitesi
İç Mimarlık Bölümü)

Düzenleyen:
ELİF SEDA DEMİR

Bakırın insanlar tarafından kullanılması çok eski çağlarda başlamıştır. İnsanlar, Bakır günlük yaşamlarında süs eşyası, silah ve el sanatlarında, mutfak malzemelerinin yapımında kullanmış, uygarlıkla birlikte Bakıra olan ihtiyaç daha da artmıştır. Bakır Anadolu mutfak kültüründe yemek pişirme ve servisinde kap olarak geçmişten günümüze kullanılmaktadır. Özellikle iyi bir iletken oluşu ve kalaylandığında sağlıklı bir yemek aracı oluşu nedeniyle tercih edilmektedir. Bakırcılık gerek yapım yöntemleri ile gerekse de süsleme yöntemleriyle yöreden yöreye değişkenlik göstermektedir. Anadolu'daki farklı şehirlerde farklı yöntemlerle bakır eşyalar günümüzde de eskiye göre azalsa da hala varlıklarını sürdürmektedirler. Gaziantep bakırcılığı, Anadolu bakırcılığının geniş yelpazesinde önemli bir yere sahiptir. Süsleme yöntemlerindeki farklılık ve ürün çeşitliliği ile Gaziantep bakırcılığı, kentin kültürel bir mirasıdır.

Bakır insanların eski çağlardan bu yana çeşitli amaçlarla kullandığı ve günümüzde de sanayinin temel hammadde-leri arasında yer alan önemli metallere biridir. Endüstride bakırın önemli rol oynamasının ve çeşitli alanlarda kullanılabilmesinin nedeni, çok değişik özelliklere sahip olmasıdır. Bakırın önemli özellikleri arasında yüksek elektrik ve ısı iletkenliği, aşınmaya karşı dirençli, tel çekilebilme ve dövülebilme özelliği, paslanmaz özelliğine sahip oluşu sayılabilir.

ANADOLU MUTFAK KÜLTÜRÜNDE BAKIR

Türk Mutfak Kültürü denince ilk akla gelen mutfakta yapılan işler, yemeklerin önceki dönemlerde hangi kaplarda hazırlandığı, pişirildiği ve sunulduğudur. Bazı kap formları ile Anadolu'nun birçok yerinde karşılaşılan, bazılarının yöreye özgü formlar (tipler) gösterdiği tespit edilmiştir.

Geçmişten günümüze mutfaklarda kullanılan bakır kap formlarını incelerken bakırın üretim tarihçesinin, yapım ve süsleme tekniklerinin bilinmesi önemlidir.

Bakırın Üretim Tarihçesi

Bakır tabiiatta filizler halinde ve başka bir madenle birleşik değil tek olarak bulunmaktadır. Ancak daha sonra değişik madenlerle birleştirilip ortaya farklı bir maden çıkarılabilir (pirinç, tunç gibi).İnsanoğlunun bakır keşfedip çinko ve kalay ile karıştırarak tunç'u elde etmesi uygarlık tarihinde yeni bir çağın başlamasına sebep olmuştur.

Neolitik çağ yerleşmesi Çatalhöyük maden işçiliğinin ilk örneklerinin görülmeye başlandığı yerdir.

Ortaçağ'da Muş, Siirt-Madenköy, Bitlis, Murgul, Erzincan, Maden (Ergani), Küre gibi merkezlerde bakır işletildiği bilinmektedir.

Osmanlı Dönemi madenciliğinin önemi bakırcılık merkezlerinin oluşması devlet ile birlikte halkın da bakır eşya kullanımına itibar etmesi ile ilgilidir.

Şekil 1. Bakırın Periyodik Cetveldeki Yeri

Şekil 2. Hitit Dönemine ait geyik heykeli

DOSYA: BAKIRCILIK

GAZİANTEP MUTFAK KÜLTÜRÜNDE BAKIRCILIK

Anadolu mutfak kültüründe zengin yemek çeşitliliği bakımından önemli bir yere sahip olan Gaziantep, aynı zamanda bu yemeklerin yapımında ve servisinde kullanılan bakır malzemenin ve bakırcılık sanatının da geniş örneklerinin bulunduğu bir kenttir.

Gaziantep'te bakırcılık yapım teknikleri ve motif çeşitliliği bakımından diğer kentlerdeki bakırcılıktan farklılık gösterir. Bakır kap yapım teknikleri; dövme, dökme, sıvama (tornada çekme) ve preste basma olmak üzere 4 bölüme ayrılır. Dövme tekniği, en eski ve zahmetli bakır işleme yöntemi olarak Gaziantep, Adıyaman ve Kilis'te yüzlerce yıldan bu yana kullanılmaktadır. Yörede bakır işlemeciliğinin en önemli özelliği, bakır ürünlerin tek parçadan imal edilmesidir. Bu şekilde yapılan bakır eşyalarda lehim, kaynak ve benzer metalleri birleştirici işlemler kullanılmaz. Yapılan iş bütün olarak ele alınır, bu nedenle lehimli bakırlar gibi kopma riski yoktur. Dolayısıyla yörede imal edilen ürünler, lehimli ya da kaynaklı bakır eşyalara oranla çok daha sağlam ve dayanıklıdır.

Bakır malzemenin kaplanması aşamasında pirinç ve nikel alaşımlar da kullanılmaktadır. Bu işlem bakıra normal rengi dışında sarı ve gümüş renk vermektedir. Gaziantep bakırcılığında bakır kapların farklı bir görünüm elde etmesi amacıyla karaltma tekniği (kabin kezzaba batırılıp ateşle yakılması) ve eskitme tekniği (damalak cila ile vapor isı boyanın sürülmesi) kullanılmaktadır.

Gaziantep'te ustalar bakır eşyalara ince nakışların işlenmesinde uzmanlaşmıştır. İmal edilecek ürüne şekli verildikten sonra sıra çekiç ve kalemlerle desen işlemeye gelir. Desen işleme, ürünün özelliğine göre haftalar sürebilir. Gaziantep bakırcılık ürünlerini benzersiz yapan desenler, bakırın üzerine adeta nakış gibi işlenir. Gördükleri her desenden esinlenebilen mahir ustalar ağırlıklı olarak Selçuklu, Osmanlı, hatta Hititliler dönemlerine ait motifleri özenle bakır eşyalara işlerler. Bitkisel motifler, Gaziantep bakırcılığında en fazla işlenen desenlerdir. Nar dalları, kıvrım dallar, selvi, yaprak, lale, çiçek ve sarmaşık motiflerinin tek başına ya da bir arada görüldüğü eşyalar bulunur. İslam sanatlarında en fazla kullanılan kuş figürleri Gaziantep bakırcılığında en fazla rastlanan hayvan içerikli desenlerdir. Balık figürlerinin de görüldüğü motiflerde geometrik süslemeler de kullanılır. Bu işlemler büyük oranda dikkat, sabır ve özellikle de tecrübe gerektirir.

Şekil 4. Karaltma tekniği ile yapılan bakır kap

Şekil 5. Bezemeli bakır ibrik

Şekil 3. Geleneksel motiflerle işlenen bakır tepsi

DOSYA: BAKIRCILIK

Anadolu'da bakırın kullanımı işleme teknikleri ve süsleme özellikleri bakımından yöreden yöreye değişkenlik göstermektedir. Gaziantep bakırcılığı ise bu geniş yelpazede elişi ve oyma tekniği ile diğer kentlere göre farklılık gösterir. Bakır kap yapımında teknik, form ve bezeme bakımından eski geleneklerin sürdürüldüğü görülmüştür.

Bakır; iyi bir iletken oluşu ve kolay şekil verilmesi sayesinde mutfak kültüründe önemli bir yere sahiptir. Son yıllarda teflon ve benzeri kapların sağlıksız oluşu nedeniyle yeniden bakır mutfak kaplarına talebin arttığı bilinmektedir.

Ancak diğer Anadolu kentlerindeki gibi Gaziantep'te de bu sanatın her geçen gün yok olma tehlikesi ile karşı karşıyadır. Bakırcı ustalarının yeterli sayıda olmaması ve yerine yenilerinin yetişmemesinden dolayı el ile döverek yapılan kaplar yerine fabrikasyon malların yapımı ve satımına başlanmıştır. Son yıllarda Bakırcılar ve Sedefçiler Odasının İşkur'un desteğiyle beraber kursların düzenlenmekte ancak bu kurslar, kısa süreli olduğundan ve kursiyerlerin geç yaşta bu sanatla tanışmalarından dolayı yetersiz kalmaktadır. Durum böyle olunca bakırcılık sanatı ile birlikte bakır kaplar da tarihe kavuşacak, özveri ile varlıklarını sürdüren ustaların yerine yenilerinin gelmemesi ile bir kültür de ortadan kalkacaktır. Gaziantep kent kültürünün en önemli göstergelerinden biri olan bakırcılık sanatı, geçmişten günümüze gelen ve geleceğe taşınması gereken bir kültür mirasıdır.

Gaziantep Mutfak Kültüründe Kullanılan Bakır Kap Formları

Sahan(Yemek Tabağı), Tas (Ayran veya su içmek için kullanılan kap), Kazan (Yemek pişirmeye yarayan kap), Don Kazanı(Çamaşır yıkamada ve çamaşıruları kaynatmada kullanılan kap), Masere Kazanı(Şire yani pekmez pişirmede kullanılan büyük kap), Seferiye Tası (İçerisine yemek koymada ve yemek taşımada kullanılan kap), Maşrapa(İçerisine su, ayran vb. şeyler konulan kap), Satıl(Su taşımada kullanılan kap), İbrik(El yüz yıkamak ve abdest almak için içine su konulan kap), Cezve(Kahve pişirmede kullanılan kap), Vazo(İçerisine çiçek koymaya yarayan büyük ve küçük ebatları olan kap), Semaver ve Çaydanlık(Çay pişirmede kullanılan kap), Sini(Tepsi-Üzerinde yemek yemek için, içine kazan,tas ve benzeri şeylerin konulduğu kaptır), vb.

Şekil 6. Bakır çaydanlık

Şekil 7. Saf bakır renginde üretilen yemek servis kabı

Şekil 8. Alaşimlarla renklendirilen bakır cezveler

RÖPORTAJ

ALİ HAVUÇCUOĞLU

Hazırlayanlar:
YEZDAN SARAY GÜLDEŞ
ZELAL ÖZGE TANRIVERDİ GEZER

* Bize kendinizden ve mimarlık kariyerinizden bahsedebilir misiniz? Bugün gelmiş olduğunuz noktayı nasıl özetlersiniz? Bu mesleği seçmenizde neyin etkisi oldu? Mimarlık hayalinizdeki meslek miydi?

Bütün geçmişimle aslen Gaziantep’li olan bir aileden geliyorum. 1936 yılı 19 Mayıs Salı günü doğmuşum. İlkokul yaşına geldiğimde gerek Türkiye’imizin yoklukları içinde yeni bir devlet oluşu gerekse İkinci Dünya Savaşı’nın verdiği zorluklar sebebi ile okula gidebilme şansı ve şartları çok ağırdı. Yaşadığım semt olan koca Tabakhane’de ilkokula gidebilen öğrenci sayısı 10 – 15 kişiyi geçmezdi. İşte böyle bir zamanda mahallemizde ilkokula gidebilen o şanslı çocuklardan biri de bendim. Güzel bir çocukluk hayatım geçti. Babam beni ne olursa olsun yüksek tahsile göndermek istiyordu. Ben de doktor olacağım diye tutturmuşum. Ancak 1948 yılı Nisan ayında Gaziantep’te şimdiye kadar görülmemiş bir sel felaketi yaşandı. Bütün Tabakhane sel suları altında kalmıştı. İçlerinde benim arkadaşlarımdan da olan 18 çocuk sel sularında yaşamını kaybetti. Birçok tabak esnafı ile beraber babam da bütün varlığını sel sularında kaybetmişti. Artık değil yüksek tahsil, ortaokul ve liseye gidebilme imkanım dahi kalmamıştı. İlkokulu bitirdiğim için marangozluk mesleğinde çıraklığa başladım. O zamanda marangozluk demek bir binaya girince temelden çatıya kadar, kalıp, iskele, denizlik, süpürgelik, doğrama, çatı velhasıl bütün inşaatı o usta ve ekibinin yapması demekti. Çok sevmiştim ve benim için çok güzel bir meslekti. Ama ben illa yüksek tahsilimi tamamlamak istiyordum. Şimdi ufkumda da yeni bir meslek vardı MİMARLIK... 4 yıl çalışmış kalfa olmuştum. Şimdi biraz para da kazanabiliyordum. Artık hayalim olan yüksek tahsilimi yapabiliyordum. Çünkü tatillerde çalışacak, aileme yük olmayacaktım. Bu düşüncemi babama da anlattım ve onun da olurlarını alarak 4 yıl sonra yeniden okula başladım. Ortaokul, lise ve askerliğimi de bitirdikten sonra mesleğimin de vermiş olduğu sevgi ile yüksek tahsilime İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Mimarlık Bölümü’nü bugünkü adıyla Mimar Sinan Üniversitesi’ni kazanarak devam etmeye başladım. Maddi durumum sebebi ile de İstanbul Üniversitesi İnşaat Bürosu’nda teknik ressam olarak çalıştım ve böylelikle öğrenimimi tamamlayarak kariyerimi kazandım.

* Mesleğinizde kendinize neleri ilke edindiniz?

Bir insanın değeri, o insanın kendisine verdiği değerdir. Değerin ölçüsü ise ilkelerimizdir. O ilkeler kişiyi yükseltir veya alçaltır. Muhakkak her insanın kendine özgü bazı ilkeleri vardır. Benim ise vazgeçilmez ilkelerim şöyledir;

- Kimseyi aldatmayacaksın. Asla yalan söylemeyeceksin. Herkes seni o yalan söylemez ve aldatmaz olarak tanımalı.
- Her zaman doğru olacaksın ve doğruluktan şaşmayacaksın.

İyi düşün, güzel hisset, yanılma, aldanma
Ne varsa doğrudur, doğruluk şaşar sanma
Tevfik Fikret

- Mesleğini sevecek ve meslek ahlakını koruyacaksın, onu bozmak isteyenlere bu fırsatı vermemek için çalışacaksın.

* Cumhuriyet dönemi Gaziantep’te yapılan binalar ile ilgili görüşleriniz nedir? Tasarım anlayışını nasıl buluyorsunuz? Bu binaların korunması ile ilgili neler düşünüyorsunuz?

Cumhuriyetin ilk döneminde Gaziantep’te mimarlık anlayışı yapı ustalarının elinde gelişmiş ve belirli bir seviyeye gelmişti. O zamanlar Gaziantep’te pek büyük mimari yapılar ve mimari eserler yoktu. Olanlar da parmakla sayılacak kadar azdı. Ancak bu eserler, bir mimarlık eğitimi almamış olsalar dahi çıraklıktan yetişmiş usta mimarlarımızın bize bıraktıkları nadide eserlerdir. Günümüzün şartlarına cevap veremeseler de, fonksiyonel olmasalar da gözümüz gibi bakacağımız ve koruyacağımız eserler olmuştur. Ancak 1950’li yıllarda ilk defa Gaziantep mimarları yetişmeye, Süleyman Kuranel, Tekin Dai, Şahap Güneyligil, İlhan Erman... gibi mimarlar eser vermeye başladı. Bu mimar arkadaşlar işlerini çok titizlikle yapıyorlardı. Fakat bu arada belirli bir imar planı da yoktu. 1938 yılında Ankara İmar Planını yapan Alman Profesör Jansen, Gaziantep’e de bir imar planı çizmiştir. 1956 yılında Profesör Kemal Ahmet Aru bu planı biraz daha değiştirmiş ve ilaveler yapmış, böylece 1969 senesine gelinmişti. Bu dönem bütün Türkiye’de bir gecekondular akımının başladığı ve hızla bütün Türkiye’yi kapladığı bir dönemdi. Ben mimarlık fakültesini bitirip Gaziantep’te Belediye İmar Müdürlüğü’nü kurmak için ilk Belediye İmar Müdürü olarak atandığımda durum bu merkezdeydi. İmar müdürü olarak yalnız gecekondularla uğraşıyor, meslektaşlarımızın çizdiği yapı planlarını da diğer büyük şehirlerde olduğu gibi normal bir mimari proje şekline dönüştürmeye çalışıyordum. 1974 yılında İller Bankası ve İmar İskan Bakanlığı hızla gecekondulaşmaya başlayan Gaziantep’i, gecekondulaşmaktan kurtarmak için yeni bir şehir planı çizme kararı aldı. 1979 yılına kadar bu planın çalışmaları ve çizim işleri devam etti ve yeni Gaziantep İmar planını uygulanmasına başlandı.

RÖPORTAJ

* Mimarlığın gerektirdiği özellikler ve başarılı mimari projelerinin olmazsa olmazları nelerdir?

Mimarlık her şeyden önce sanattır, hem de güzel sanattır. Güzel sanat, sanatkarlar tarafında yapılır. Bizler de karınca kaderince sanatımızı yapıyoruz. Kendimce mimarlığın gerektirdiği özellikleri şöyle anlatabilirim;

- Mimar her şeyden önce mesleğini sevmelidir. Mesleğinin bütün inceliklerini, işçiliğini de ustalığını da bilmeli, yapabilmeli ve yapmalıdır. Mimar kelimesi Fransızca architecture (inşaat işçisi) sözcüğünden gelir diye akademide hocamız söylemişti. O halde mimarlık yalnızca tasarlamak ve tasarladığını çizmek sanatı değil aynı zamanda inşaatçılığın her işini bilmek sanatıdır.

- Başarılı bir mimari proje fonksiyonel olduğu kadar ekonomik de olmalıdır. Bir projeyi çizerken çizdiğimiz her çizgi bir anlam taşır ve bir maliyeti vardır. O halde projelerimiz fonksiyonel, ekonomik ve estetik olmalıdır.

* Tasarımlarınızda sizi etkileyen unsurlar nelerdir? Mimari anlayışınızı nasıl tanımlarsınız? Tasarımlarınızda daha çok şu hakimdir diyebileceğiniz bir şablon var mı?

Tasarımlarımda daha çok fonksiyonel olmaya dikkat ederim. Arsanın İmar Durumu Raporu da beni çok ilgilendirir. Birçok mal sahibi arsalarının imar durumu şartlarına bakmaksızın hatta biraz taşkınlıklar da yaparak inşaatlarını tasarlatmak isterler. Mimarlık terzilik gibidir. Terzi nasıl müşterisinin ne yaptırmak istediğini ve müşterinin tasarımını öğrenmeden işine başlayamaz ve kumaşı kesemezse, biz mimarlar da müşterimizin düşüncelerini öğrenmeden arsayı düzenleyemez ve tasarımı yapamayız.

Benden mimari tasarımı istenen bir arsayı öncelikle gider yerinde görürüm. Hatta gerektiğinde fotoğraflarını da çekerim. Böylece o arsaya müşterinin isteklerine ve çevresine uygun olacağını düşündüğüm projeyi tasarlamaya başlarım.

Şimdiye kadar tasarımlarımda hiçbir şablonum olmamıştır.

* Ulusça korona ile mücadele verdiğimiz bu dönemde salgının yakın zamanda ve gelecek zamanda kültürümüze etkisini nasıl yorumluyorsunuz?

Bu salgın muhakkak insanlığın gördüğü büyük salgınlardan biridir. (veba, kolera, İspanyol nezlesi gibi) Yalnız zamanımızda erişimin bu kadar hızlı olması felaketi daha da büyütüştür. Daha bir müddet de dünyamız bu felaketin etkisini yaşayacaktır. Virüs kültürümüzün değer yargısını da olumsuz etkileyecek diye korkarım. Bence bu hastalık insanlar arasında bir korku ve panik yaratmaktadır. Herkes birbirine yaklaşmamakta, en yakınlar bir araya gelmekten korkmaktadır. Bu durum inşallah bir alışkanlık haline gelmez.

* Yakın ve gelecek zamanda mimari üzerindeki en önemli etkenin ne olacağını düşünüyorsunuz?

Geçmişle karşılaştırıldığında günümüz hızlı bir teknoloji çağına girmiştir. Öyle ki dün bilmediğimiz veya lüks dediğimiz malzeme bugün kullanılır ve sıradan malzemeler olmuştur. En basit örnek dedelerimiz, babalarımız daha dün tandırda ısınırken bugün bizler soba, kalorifer, doğalgazı beğenemez olduk. Dünün en çok 3 – 4 kat olan bina teknolojisi bugün yüzlerce kat ile yarışıyor. Bütün bunlar nüfusu daha da kalabalıklaşan dünyamıza yerleşebilmek ve hayatı rahatlatmak, kolaylaştırmak içindir. Ama bu şartlarda da hayat her geçen gün doğallıktan daha da uzaklaşmaktadır.

RÖPORTAJ

* Mesleki anlamda yaşadığınız ve unutamadığınız bir anınızı anlatır mısınız?

Yukarıda nasıl Gaziantep Belediyesi İmar Müdürü olduğumu ve İmar Müdürlüğü'nü nasıl kurduğumu anlatmıştım. 1972'de belediyeden ayrıldım ve serbest çalışmaya başladım. Ökkeş Güdemez ile beraberdik. Bu arada birkaç kişiyle daha birleşerek Yapı Ticaret Ortaklığı adı ile bir ortaklık oluşturduk. 1974 yılı Belediye Başkanı seçimlerinde Esat Kaya Turgay Belediye Başkanı oldu.

Belediye İmar Müdürlüğü'nde bazı sorunlar yaşanıyordu. Bu sorunları gidermek için ben tekrar göreve çağırıldım. Serbest çalışıyordum, bir şirket ortaklığım vardı, biraz da para kazanıyordum. Kabul etmek istemedim. Belediyede imar işleri iyice sarpa sarmıştı. O zaman ki Gaziantep'te iş yapan bütün inşaatçılar, Belediye Başkanı Esat Kaya Turgay başkanlığında Başpınar'da toplanmışlardı. Bu toplantıya beni de çağırdılar. Bu işi yeni bir askerlik görevi imişçesine kabul etmemi rica ettiler. Ayrıca bu görev için belediyeden aldığım maaş kadar ikinci bir maaşın inşaatçılar arasında toplanarak bana verileceğini söylediler. Zor durumda kalmıştım. İkinci maaşı kabul etmedim, edemezdim de; çünkü bu benim etik anlayışıma uygun bir davranış olmazdı. Görevi kabul ettim.

Böylece Gaziantep Belediyesi İmar Müdürü olarak görevime ikinci defa başladım. Çok çalıştım, görevimi hiçbir zaman kötüye kullanmadım.

Yorulmuştum, emekli olma zamanım da gelmişti, ayrılmak istiyordum. Esat Kaya Turgay beni bırakmıyordu.

Nihayet, 1980 Askeri Hükümet iş başında... Ayrılırsam görevden kaçtı olacağım. Ayrılamadım. Olumsuz işlerini yapmadığım için bazı nüfuzlu kişilerin düşmanlığını kazanmıştım. Bu çok olası sıradan ve doğaldır. Askeri İdare öyle kabul etmedi. 84 gün tutuklu yattım. "Yapılan suçlamalarla bir ilişkisi olmadığı için takipsizlik kararı verilmiştir" diyen bir Askeri Mahkeme kararı ile serbest bırakıldım. Buna rağmen Gaziantep Örfi İdare Komutanı beni göreve başlatmadı. Araştırma için İç İşleri Bakanlığı'ndan müfettiş istedi. Gelen müfettişlerden hakkımda olumlu rapor verenlerin terfilerini iptal ettirdi ve azarladı. "Ali Bey, 1 aydır Gaziantep'teyim ve senin hakkında tahkikat yapıyorum. Çok iyisin, çok çalışmışsın. Sana yazık ediyorlar." Diyen müfettişler oldu. Bütün bunlara karşı Örfi İdare Komutanı 1402 sayılı kanun ile görevime son verdi. "Yaptığı işler memleketin ali menfaatine aykırı olduğu için görevine son verilmiştir." diyordu. Çok kırılmıştım. Ben vatan haini değildim. Vatanını çok seven Atatürkçü bir Türk'tüm. Benim bir vatan haini gibi görevime son verilemezdi, verilmemeliydi de... O zamanlarda bana bu görevi zorla kabul ettiren Gaziantep Mimarlar Odası Temsilciliğimiz ve tüm inşaatçı arkadaşlar korkuyorlardı. Bana sahip çıkmadılar. Kimse korkusundan parmağını dahi oynatmadı. Halbuki hepsine de çok yardımcı olmuştum. Hepsi dedikoduyla uğraşıyordu. Ben ise emeklilik hakkımı dahi alamadım. Yıllarca mahkemelerde uğraştım. O dönemde odamıza ve meslektaşlarıma çok kırdım.

* Mimarlık konusunda yeterlilik sadece eğitimle mi mümkündür? Ülkemizde mimarlık eğitiminde eksik bulduğunuz aynı zamanda da onayladığınız konular nelerdir?

Mimarlık daha öncede söylediğim gibi bir güzel sanattır ve güzel sanatların en önde gelen sanat dallarından da biridir. Bu böyle olunca yeterliliğin sadece eğitimle olmayacağı da meydandadır. Mimar yaşamın içindedir. Yaşamla iç içedir. Mimar tasarlar, yapar ve yaptırır (ev, otel, çarşı, han, hamam, dini yapı, park, bahçe... Velhasıl bir şehrin bütün dokusunu, insanın yaşayabileceği, dinlenebileceği, koşup eğleneceği her mekanı...). Bir mimar bütün bunları bilmeli ve bilgi sahibi olmalıdır. O halde mimarın eğitimi okul bitince bitmez. Usta çırak ilişkisi mühimdir. Tecrübe mühimdir. İnşaatçılığın, yapıcılığın bütün detaylarını öğrenmelidir. Okulda sınıflar arası stajlarda bu öğrenilmez. Bizzat yapı ustalarının pratiğinden yararlanmak gerekir. Şimdi Mimarlar Odalarının yaptığı Mesleki Kurslar çok önemlidir. Bu kursların daha da artırılması gerekir.

* Sizin için başarının tanımı nedir?

Başarının sözlük anlamı; insanın yapmak istediği, hedeflediği bir işi yapabilmesi, yapmasıdır. Her insan yaptığı işte başarılı olduğunu düşünür. Ama her yapılan iş başarı değildir. Başarı emek ister, sevgi ister, beğeni ister. Başarı insanı yüceltir, gururlandırır, topluma sevdiren. Başarılı olmak çok güzeldir.

RÖPORTAJ

* Henüz kendini keşfetme ve kariyerini şekillendirme aşamasında olan mimarlara neler söylemek istersiniz?

Mimarlığı severek Mimarlık Fakültelerine giden her arkadaşımız öncelikle kendilerini keşfetmiş arkadaşlarımızdır. Çünkü "Mimar olmak iyi insan olmak demektir." Akademide hocamızın ilk dersimizde ilk söylediği cümle buydu.

Kariyerini şekillendirmeye gelince;

- Öncelikle çok okumalı, çok çalışmalı, bir usta ile çalışmalı, asıl okulun hayat okulu olduğunu ve asıl okula yeni başladığı bilmelidir. Her çirak mutlaka bir usta ile yetişir.
- İnşaata her türlü yapım işlerini öğrenmeli, bilmediği işleri sormaktan hatta yapı ustalarına sormaktan çekinmemelidir. O yapı ustaları çok işi çok iyi bilirler, çünkü çok tecrübe ve pratikleri vardır. Bunları saymakla bitiremeyiz. İşlerini çok sevsinler ve çok çalışsınlar.

* Mezun olduğunuz dönemdeki mimarlığı nasıl tanımlarsınız? Bugünle arasında olumlu veya olumsuz nasıl farklar var?

Mimarlık eğitimine başladığım ve mezun olduğum dönemlerde mimarlık fakültelerine girmek ve mezun olmak çok zordu. Örneğin akademiye giriş kontenjanı 45 kişi, Haziran ve Eylül mezuniyet sayısı 8 ila 12'yi geçmezdi. Ders kitaplarımız, Türkçe yayınlar yoktu. Almanca, Fransızca, İngilizce yayınları çizimlere şekillere bakarak karıştırdık. Çizim şartlarımız çok zordu. Bugün bunlar bilgisayarlarla çok basit bir şekil aldı. O günlerin mimarlığı ile bugünün mimarlığını da aynı şekilde tanımlayabiliriz. O günlerin malzemesi ile inşaat yapma teknikleri o kadar büyük değişim geçirdi ki karşılaştırmak mümkün değil. Bütün bunlara karşın, her geçen gün biraz daha doğal yaşamdan kopuyor, biraz daha maddileşiyoruz.

* Günümüzde mimarlık mesleğine gösterilen saygınlık sizce nasıl?

Cumhuriyetimizin ilk kuruluş yıllarında, her bakımdan geri kalmış ve yokluklar içindeki ülkemizde Atatürk ve yakın arkadaşlarının, yorulmaz çalışmaları ve üstün başarıları ile kısa bir zamanda çok uzun yollar alındı. Matematik, fen, güzel sanatlar... alanında birçok okullar açıldı. Bilim ve sanat adamları yetişti. Ama toplumumuz hala mimarlık mesleğini gerektiği yere getiremedi. Gerçi yakın zamana kadar "Mimarlığın okulu mu olur?" "Yaptığınız iş iki çizgi çizmek değil mi?" diyenlere artık "Biz o iki çizgiyi öğrenmek için 17 yıl okuduk, çalıştık." demiyorsak da hala toplumumuza bizleri tanıtmak için çok çalışmamız gereklidir.

NURETTİN DAI

Hazırlayanlar:
YEZDAN SARAY GÜLDEŞ
ZELAL ÖZGE TANRIVERDİ GEZER

* Bize kendinizden ve mimarlık kariyerinizden bahsedebilir misiniz? Bugün gelmiş olduğunuz noktayı nasıl özetlersiniz? Bu mesleği seçmenizde neyin etkisi oldu? Mimarlık hayalinizdeki meslek miydi?

1935 yılında Gaziantep'te doğdum. 1934 Aralık doğumlu olduğum için babam nüfusa doğum tarihim 01.01.1935 olarak kaydettirmiş. Babam Vehbi Dai öğretmendi. Dört kardeşiz. İki kardeşim vefat etti. Hayatta olan kardeşim Necmettin Dai de benim gibi mimar.

Gaziantep Lisesi'ne gidiyordum. Tarih öğretmeni bana soru sordu. Ben de anlattım. Öğretmen bana "sen tarihi öğrenmemiş, tarihi ezberlemişsin" deyip sıfır verdi. Ben de babama gidip "ben okumayacağım" dedim. Abim terzi. Babam "seni de kunduracı dükkanına vereyim. Kunduracı ol" dedi. Altın Çekiç'te kundura dikmeye başladım. Bir gün lisedeki arkadaşlarım geçerken bana öyle acı bir şekilde baktılar ki hemen babama gidip "ben okuyacağım" dedim ve sanat okuluna gittim. Sanat okulunda iftihara geçerek bitirdim. O gün bana ders olmuştu. Arkadaşlarım acı acı bakmasa her şey başka olacaktı. Sanat okulundan sonra üniversite sınavlarına girecektim ama o dönemde sanat okulundan mezun olanlar ya öğretmen okuluna ya da Yıldız Teknik Üniversitesi'ne girebiliyordu. Üniversite sınavlarına alınmıyorlardı. Ben de Yıldız Teknik Üniversitesi'nin sınavına girip makine mühendisliği bölümünü kazandım. Babama makine mühendisliğini kazandığımı söyleyince babam beni tebrik edeceğine "sen ne yaptın? Antep'te Almanya'daki gibi fabrikalar mı var? Tekin Dai, Şahap Güneyligil, Hüsamettin Fadiloğlu gibi mimar olup çok para kazanabilirsin" dedi. Ben de dekana gidip bölüm değiştirmek istediğimi söyledim. Ancak sınıflar oluşturulduğu için talebim kabul edilmedi. Bir dahaki sene tekrar sınava girecek mimarlık bölümünü kazandım ve Yıldız Teknik Üniversitesi'nden 1960 yılında mezun oldum. Projelerimi alıp sergi açtılar. Asistan olarak okulda kalmamı istediler. Ama ailemin isteği ile Gaziantep'e geri döndüm.

Meslek hayatımda sosyal yönüm yoktu. Motosikletime biner her tarafı dolaşırdım. Nerde bir yer kazıyorlarsa hemen gider "Buranın ruhsatı, projesi var mı?" diye sorar, kartımı verirdim. Ne kadar yapılacak yer varsa projelerini ben çizerdim. Bir süre sonra baktılar Nurettin Dai çok proje çiziyor. Bana cephe aldılar. Belediyeden bana sınırlama getirdiler. 20 proje kontenjan verdiler. İskan çıkaran proje oldukça yerine yeni bir proje çizmeme müsaade ettiler. Benim ömrüm gecekonduların çizmek ile geçti. Çok ucuza, fakirlerin projelerini çizdim.

Biz mimarların öz sermayesi bir kalem ve boş bir kağıt. O kadar güzel bir mesleğimiz var ki. Ben mimarlık yapmaya doyamadım.

Yattığım yerde düşünürüm. A2 bir arsa... Ortaya bir havuz... L şeklinde bir kütle... Kütlelerin bir ucu havuzun içine doğru kolonların üstünde oturuyor. Pencereler geniş. Su içine oturmuş gibi... Burada oturan insan denize bakıyormuş hissine kapılır. Karşısında şelale, havuzun üzerinde nilüferler. Oturma yerlerinin etrafından su kanalı geçiyor. Böyle bir proje hayalimde vardı ama yapacak müteahhiti bulamadım maalesef...

* Meslek hayatınızda katıldığınız yarışmalar oldu? Kısaca bahsedebilir misiniz?

Trabzon Hükümet Konağı için açılmış olan yarışmaya katıldım. Projeyi çizmek için çevreyi, güneşin doğup battığı yeri bilmen lazım. Yer gösterimi için Trabzon'a gittim. Projeyi çizip teslim etmek için Ankara'ya göturdüm. Teslim ettiğim adreste yetkili nereden geldiğimi sorunca "Gaziantep'ten geliyorum" dedim. Şaşırdılar. Proje 156 başvuru içinde ilk 50 proje içine girdi. Bu projeden çok zevk aldım. Kendimi yeniledim.

İskenderun'da deniz kenarında bir proje için yarışma açıldı. Tanınmış bir mimar değildim. Daha önce söylediğim gibi benim sermayem kalem ve kağıt. Çok ucuza proje çizerdim. Yarışmayı düzenleyen samimi bir arkadaşım. Bu yarışmaya katılmamı, kazanmam halinde ufak bir ücret alabileceğimi söyledi. Bu şekilde söylemesi beni rencide etti. Piyasadaki itibarım böyle miymiş diyerek çok güzel bir proje çizdim. İç bahçeli çok değişik bir proje tasarladım ve teslim ettim. Proje yarışmasındaki arkadaşlar yarışmaya katılan projeleri inceleyip yapabilecekleri projeleri ayırdılar. Benim projemi yapamayacakları için seçmediler.

RÖPORTAJ

* Tasarımlarınızda sizi etkileyen unsurlar nelerdir? Mimari anlayışınızı nasıl tanımlarsınız? Tasarımlarımda daha çok şu hakimdir diyebileceğiniz bir şablon var mı?

Modern mimarlık nedir? Modern mimaride soğukluk vardır. Merdiven kenarına sadece küpeşte yapılmış 2 uçtan tutuyor. Sanki havadaymış gibi duruyor. Ben klasik mimariden öğrendiğimi uyguladım. Mimarlık sanatına doyamadım.

* Mimarlığın gerektirdiği özellikler ve başarılı mimari projelerinin olmazsa olmazları nelerdir?

Mimarlık güzel sanatların bir bölümüdür. Doğru tasarlanmış bir proje içinde yaşayan insanı mutlu eder. Güneşe hükmedemezsin ancak güneşin doğuşuna göre yapını tasarlayabilirsin. Düzgün planlanmamış bir yapı düzensizlik getirir. Bu da insanın psikolojisini bozar. Mimarlık aynı zamanda eğitimidir. Yönlendirir. Eğitir. Bir mimarın projesi bitmez. Akşam yatarken düşünürsün. Çizersin çizersin tekrar değiştirirsin. Daha güzel olur. Bir projenin sonu yoktur. Çünkü güzel çoktur. İnşaat mühendislerinin proje çizmelerine razı değilim. Mimarlık montaj işi değildir. Temelden bacanın külahına kadar mimarın üslubunu taşımalıdır. Binayı görünce bu binayı şu mimar çizmiştir denmelidir. Mimarın kendine has üslubu olmalı. Tıpkı bestekarlar gibi... İmar kanunları mimarın elini kolunu bağlar durumda. Mimarın kalemını sınırlandırıyor. Nasıl bir çözüm bulmak lazım bilmiyorum ama mimarın kalemi durmamalı. Kalem durmadan çizmeli...

* Henüz kendini keşfetme ve kariyerini şekillendirme aşamasında olan mimarlara neler söylemek istersiniz?

İki türlü mimarlık var. Mimarlıktan mezun olanlar bunlardan birine karar verecek:

- 1 – mesleğini harcıyarak mimarlık yapanlar
- 2- mesleğini harcamadan, mücadele ederek mimarlık yapanlar

* Mimarlık konusunda yeterlilik sadece eğitimle mi mümkündür? Ülkemizde mimarlık eğitiminde eksik bulduğunuz aynı zamanda da onayladığınız konular nelerdir?

Okuldan mezun olanlara okulda staj yapmak nasıl mecburi ise dışarda 15 gün tablada meyve sebze sattırarak esnafılığı öğretmek lazım. Halkla haşır neşir olmalı. Diplomayı alıp duvara asmakla mimar olunmuyor.

Hayal gücü olmayan biri mimar olamaz. Bir doktor adayı kan görünce bayılıyorsa ondan nasıl şifa beklersin. Mimarlık da böyle... Hayal gücün yoksa tasarımlar da bir yerde tıkanır kalır.

* Ulusça korona ile mücadele verdiğimiz bu dönemde salgının yakın zamanda ve gelecek zamanda kültürümüze etkisini nasıl yorumluyorsunuz?

Pandemi gündemden uzun süre düşmeyecek bir mesele. Umarım en kısa zamanda bir çözüme ulaşır.

* Mesleki anlamda yaşadığınız ve unutmadığınız bir anınızı anlatır mısınız?

Bir gün bir müşteri gelip proje çizdireceğini söyledi. Belediye ile de mahkemelik bir durumu varmış. Belediyede rüşvet alınıyor mu tarzında sorular sordu. Ben de öylesine bildiğimden değil alıyorlar dedim. Meğerse konuştuklarımızı kaydetmiş. Bir gün polis geldi. Karakola gittik. Mahkemeye çıkardılar. Ses kaydını delil olarak göstermişler. Ben ifadeyi reddettim. Bana boş bir bant almamı söylediler. Banta yüksek sesle gazeteyi okuttular. Ses karışlaştırması yapmak için TRT'ye gönderdiler. Sonucu beklemeye başladık. Ben ne yapsam bilemiyordum. Bana projeyi çizdiren şahıs ile görüşerek "Benim sana ne kötülüğüm oldu sen bana neden böyle bir şey yaptın. Her gün sana beddua ediyorum" dedim. Ben TRT'den gelecek sonucu beklerken bir telgraf geldi. Telgraf projeyi çizdiğim şahıstan geliyordu. Telgrafta davadan vazgeçtiği, özür dilediği yazıyordu. Bu sayede dava düşmüş oldu.

ARAMIZA KATILANLAR

SELEN DOĞAN
(69799)

1994 yılında Gaziantep'te doğdu.
2020 yılında İzmir Yüksek
Teknoloji Enstitüsü Mimarlık
Bölümü'nden mezun oldu.

BÜŞRA ÖZDEMİR
(69945)

1997 yılında Gaziantep'te doğdu.
2019 yılında Hasan Kalyoncu
Üniversitesi Mimarlık
Bölümü'nden mezun oldu.

YUNUS CAN SOYSÜREN
(69878)

1996 yılında Gaziantep'te doğdu.
2020 yılında Hasan Kalyoncu
Üniversitesi Mimarlık
Bölümü'nden mezun oldu.

**ABDURRAHMAN FURKAN
KARAKAŞ**
(69952)

1993 yılında Gaziantep'te doğdu.
2020 yılında Gaziantep
Üniversitesi Mimarlık
Bölümü'nden mezun oldu.

NURSİMA MENGİLLİ
(69885)

1998 yılında Konya'da doğdu.
2020 yılında Hasan Kalyoncu
Üniversitesi Mimarlık
Bölümü'nden mezun oldu.

AYŞE NUR DOĞAN
(69979)

1998 yılında Gaziantep'te doğdu.
2020 yılında Hasan Kalyoncu
Üniversitesi Mimarlık
Bölümü'nden mezun oldu.

BEHZAT KASAKOLU
(69893)

1996 yılında Gaziantep'te doğdu.
2020 yılında Hasan Kalyoncu
Üniversitesi Mimarlık
Bölümü'nden mezun oldu.

KEMAL KORKMAZ
(69983)

1987 yılında Şanlıurfa'da doğdu.
2019 yılında Azerbaycan Mimarlık
Üniversitesi Mimarlık
Bölümü'nden mezun oldu.

İREM ÖZYAŞAR
(69916)

1998 yılında Gaziantep'te doğdu.
2020 yılında Hasan Kalyoncu
Üniversitesi Mimarlık
Bölümü'nden mezun oldu.

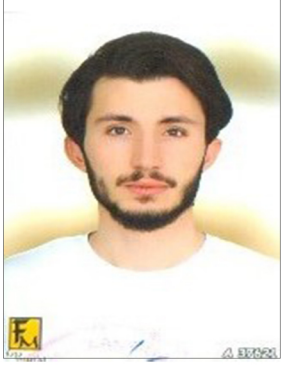

RAMAZAN ÇELİK
(70002)

1997 yılında Mardin'de doğdu.
2020 yılında Beykent
Üniversitesi Mimarlık
Bölümü'nden mezun oldu.

ARAMIZA KATILANLAR

MURAT BAYTAK
(70020)

1997 yılında Şanlıurfa'da doğdu.
2020 yılında Hasan Kalyoncu
Üniversitesi Mimarlık
Bölümü'nden mezun oldu.

YUNUS EMRE ARSLAN
(70095)

1998 yılında Gaziantep'te doğdu.
2020 yılında Yakın Doğu
Üniversitesi Mimarlık
Bölümü'nden mezun oldu.

MERVE SÜMEYYE DENİZ
(70023)

1995 yılında Rize'de doğdu.
2019 yılında Uluslararası Kıbrıs
Üniversitesi Mimarlık
Bölümü'nden mezun oldu.

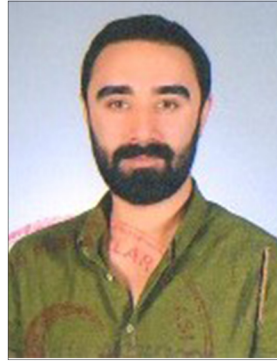
EMRULLAH BAL
(70118)

1996 yılında Şanlıurfa'da doğdu.
2020 yılında Fırat
Üniversitesi Mimarlık
Bölümü'nden mezun oldu.

EMİNE ŞİLAN TAMSES
(70056)

1997 yılında Şanlıurfa'da doğdu.
2020 yılında İstanbul Gelişim
Üniversitesi Mimarlık
Bölümü'nden mezun oldu.

İSMAİL KIRIMOĞLU
(70138)

1996 yılında Gaziantep'te doğdu.
2019 yılında Hasan Kalyoncu
Üniversitesi Mimarlık
Bölümü'nden mezun oldu.

NEHİR HÜSEYİNOĞLU
(70090)

1986 yılında Suriye'de doğdu.
2010 yılında Suriye Al Baas
Üniversitesi Mimarlık
Bölümü'nden mezun oldu.

DUYGU HİLAL TAŞÇI
(70143)

1996 yılında Gaziantep'te doğdu.
2019 yılında Hasan Kalyoncu
Üniversitesi Mimarlık
Bölümü'nden mezun oldu.

RAFEEF NAAL
(70094)

1992 yılında Suriye'de doğdu.
2020 yılında Gaziantep
Üniversitesi Mimarlık
Bölümü'nden mezun oldu.

AYNUR ÇELİK
(70146)

1997 yılında İstanbul'da doğdu.
2019 yılında İstanbul Kültür
Üniversitesi Mimarlık
Bölümü'nden mezun oldu.

ŞUBEMİZLE YAPILAN PROTOKOLLER

EĞİTİM HİZMETLERİ

DEMET HORTOĞLU YUMURCAK KREŞ ANAOKULU - KIDS ACADEMY EUROPE ..... %15

SİMYA KOLEJİ ..... %20

UYGAR EĞİTİM KURUMLARI ..... %25

ADA KOLEJİ ..... %25

DOĞA KOLEJİ ..... %20

MİNİK KALPLER KREŞİ-GÜNDÜZ BAKIM EVİ ..... %10

20

GAZİANTEP ENDPOINT YABANCI DİL KURSLARI ..... %5

DEVA OKULLARI ..... %25

BENİM KOLEJİ ..... %20

ASLAN KOLEJİ ..... %30

ARDEMSOFT ..... %15

İMER ÖZEL EĞİTİM KURSU ..... 2000TL + %10

KİRTASIYE HİZMETLERİ

SEMBOL OZALİT ..... %15

ONLAR OZALİT.. ..... %15

ŞUBEMİZLE YAPILAN PROTOKOLLER

YÖNETİM HİZMETLERİ

	APAS+ ŞANTIYE YÖNETİM SİSTEMLERİ.....%15
	UYUMSOFT BİLGİ SİSTEMLERİ (e-Fatura).....%40

SAĞLIK HİZMETLERİ

	ÖZEL AKADEMİ HASTANESİ ..... %20
	DEVA HASTANESİ ..... %10
	NCR HOSPITAL ..... %10-%20
	DÜNYA GÖZ HASTANESİ ..... %10 - %25
	ATABEK AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MERKEZİ ..... %30
	DEVA AĞIZ VE DİŞ SAĞLIĞI MERKEZİ ..... %20
	ÖZEL HATEM HASTANESİ ..... %10-%20

DİĞER HİZMETLER

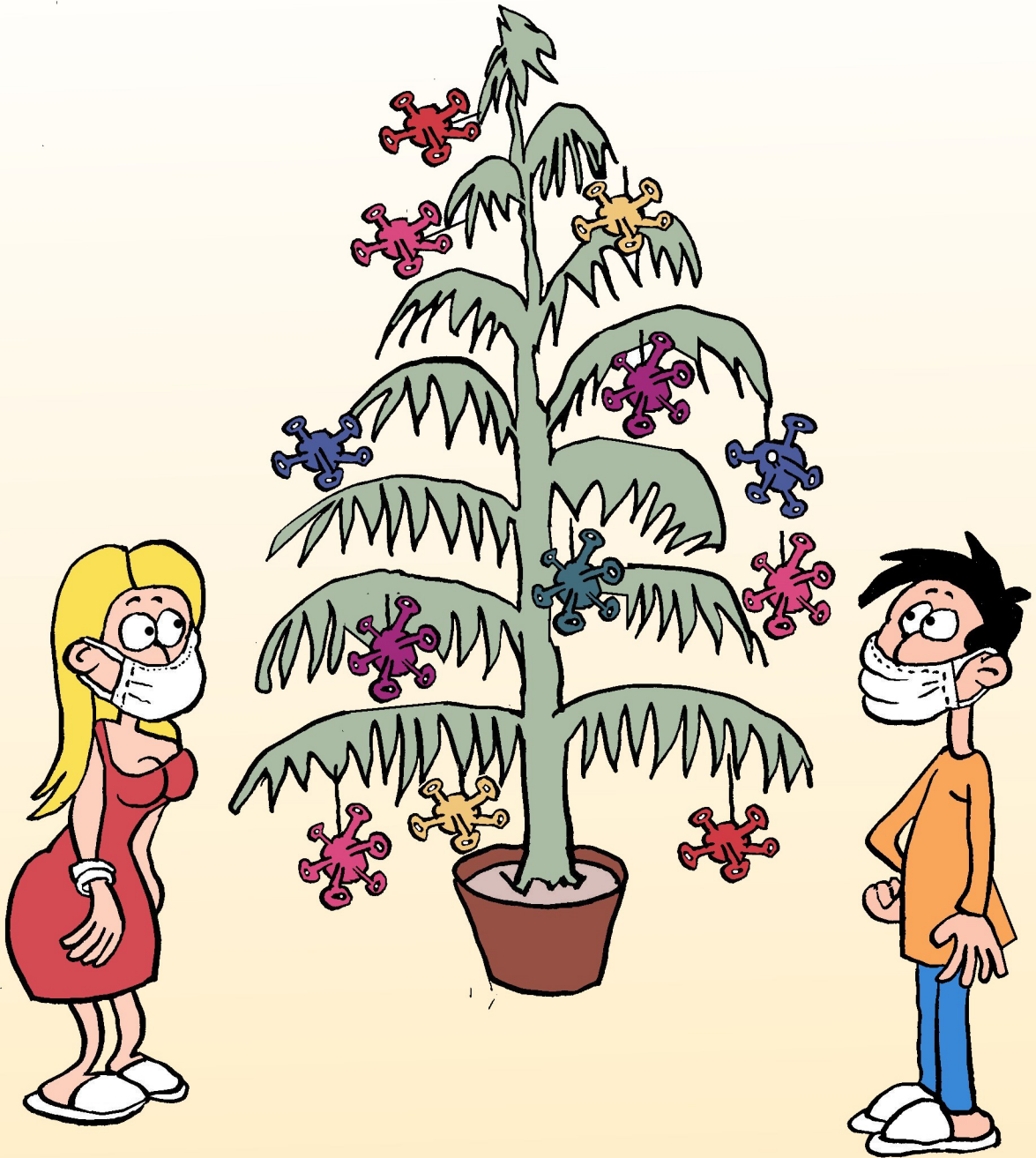
	GO OPTİK LENS..... %20 - %40
	ENYAKIT- Türkiye'deki tüm Shell akaryakıt istasyonlarında geçerli..... %3
	Marketemrinde - Sanal Market..... %8

MİZAH

M. CEMİL AÇIKKOL
MİMAR

22

CEMİL
AÇIKKOL